

10 Sept •

Kaj je človek? Zatišje med dvema bombardiranjema

Lutkovno gledališče Maribor: [Gluha republika](#), foto: Boštjan Lah

Avtorica kritike: Tjaša Pirnar

Zapis je bil izvorno objavljen na platformi ECPCP.

Gluha republika v režiji Andreja Jusa je bila premierno uprizorjena v minulem letu v Lutkovnem gledališču Maribor. Za predlogo si jemlje pesmi,

Ko kliknete možnost "Sprejmi vse", namestimo vse te kategorije piškotkov. Nujni in izvedbeni piškotki so vedno omogočeni. Če želite samostojno nastaviti piškotke, klikni možnost "Nastavitve piškotkov".

[Nastavitve piškotkov](#)[Sprejmi vse](#)

motivov, oseb in prostora, ki vznikajo iz verzov Kaminskega. Tako uprizoritev še nekoliko bolj poantira poetično-refleksivne nastavke zbira pesmi, saj zasleduje stanje okupirane Vasenke in njenih prebivalcev.

Kot je vojna nekaj, kar se nikdar ne dogaja nam, se tudi predstava umešča v kabaretni okvir, ki napove predstavo, s čimer torej med občinstvo in odrsko resničnost vnese še eno raven, s katere šele vstopi v Vasenko, iz katere nastopajoča Jure Ivanušič in Metka Jurc nazadnje tudi ob zvokih glasbe odplešeta. Uprizoritev v svoj konec izzvanja z verzi o času miru. O mundanih užitkih ob paradižniku z baziliko ter o strelah na ulici. Star pianino, na katerega igra Ivanušič, namesto uglasene zvonkosti vnaša disonančnost. Radostna pesem, razkošje miru, zveni nekoliko narobe. To je čas miru v *Gluhi republiki*. S cinično ironijo opominja na gluhost za grozote življenja, a namesto da bi bila ta gluhost karana ter pehana v brezkompromisni družbeno-politični angažma, je gluhost obravnavana bolj niansirano in empatično: »*Na teh ulicah je gluhoti naša edina barikada.*« Koliko odgovornosti sveta zmore prenesti en človek, koliko brezsmiselne krutosti lahko sliši, predno je sam upehan v molk?

Molk, ki se oklene gluhosti, je temelj aktivizma prebivalcev Vasenke. Aretirani, ustreljeni, goli in neslišani. Neslišani ne slišijo in ne odgovarjajo jeziku nasilja; le postavijo se okrog ustreljenega dečka, oklenejo se svojega molka kot tistega, kar zadnje še govori zanje: »*Naš molk se postavi zanj namesto nas.*« Občinstvo v gledališču je običajno tiho, ni pa gluho. Uprizoritev ima izrazito pripovedovalno formo, pred uzrtjem uprizoritvenega minimalizma pa nas veličina besedenja malone zaslepi. Prepuščamo se silovitosti besed v z občutkom izvedeni interpretaciji izvajalcev in med občinstvom in vassenškimi talci se tke tiha zaupnost izpovednosti, ki umolkne pred vojaki.

Tudi lutke v uprizoritvi se pridružijo molku. Tako v verzih Kaminskega kot v odrski priredbi besedila se lutka pojavlja kot motiv in celo kot simbol. Na nekdanjo prisotnost prebivalcev Vasenke, ki so bili aretirani in ubiti, za njimi opominjajo le še lutke na obokih njihovih vrat. Lutka nastopa v obliki, ki je zanjo običajno značilna preden vstopi v uprizoritev – kot neživ predmet, ki je nosilec sedimentov pomenov in rab. V *Gluhi republiki* je lutki življenje odvzeto še preden ga zaživi – obvisi kot neizživeta možnost življenja, kot preteklost, ki ji je bila odtegnjena prihodnost, in v svoji materializaciji le še opominja na nastalo praznino. *Gluha republika* subverzira to, kaj lutka je. Namesto da bi bila neživ predmet, v katerega vnašamo življenje, je lutka bitje, ki mu je bilo življenje odvzeto in nas le še opominja na življenje, ki je nekdanje bilo in ni več.

Vsako nasilje terja določeno mero razčlovečenja in to je prostor, v katerem se v *Gluhi republiki* srečata človek in lutka. Ali recimo konkretno, gluhi deček Petja in lutka vojaka. V uprizoritvi sta oba udejanjena kot lutki in ko je Petja zaradi smeha lutkinemu posmehu vojakom ustreljen, se ujameta v prekrivnosti svojih ontoloških ravni.

Ponovitev, h kateri se uprizoritvi večkrat vrne, je vprašanje, kaj je človek. In odgovor se vsakokrat glasi: »*Zatišje med dvema bombardiraniema.*«

Ko kliknete možnost "Sprejmi vse", namestimo vse te kategorije piškotkov. Nujni in izvedbeni piškotki so vedno omogočeni. Če želite samostojno nastaviti piškotke, klikni možnost "Nastavitve piškotkov".

dve sferi prepleteta, posegata druga v drugo, nekaj pa je ostrih prehodov med prizori, ki se iz krča pričanja (množičnim) pobojem sprevrže v erotiko, ki jo nato znova odreže družbena realnost. Je zatišje brez gluhosti utopija? Je utopija, da človek *je*? Ne da je zatišje, da *je*.

Kritika

Tjaša Pirnar

◀ Kresnice senzibilne razigranosti

Alma v morju spominov ▶

Spletno platformo *Lutka* razvija Društvo slovenskih lutkovnih umetnikov in prijateljev lutk – UNIMA Slovenija, s finančno podporo Ministrstva za kulturo RS

UNIMA Slovenija

Krekov trg 2, 1000 Ljubljana

Search

Ko kliknete možnost "Sprejmi vse", namestimo vse te kategorije piškotkov. Nujni in izvedbeni piškotki so vedno omogočeni. Če želite samostojno nastaviti piškotke, klikni možnost "Nastavitve piškotkov".